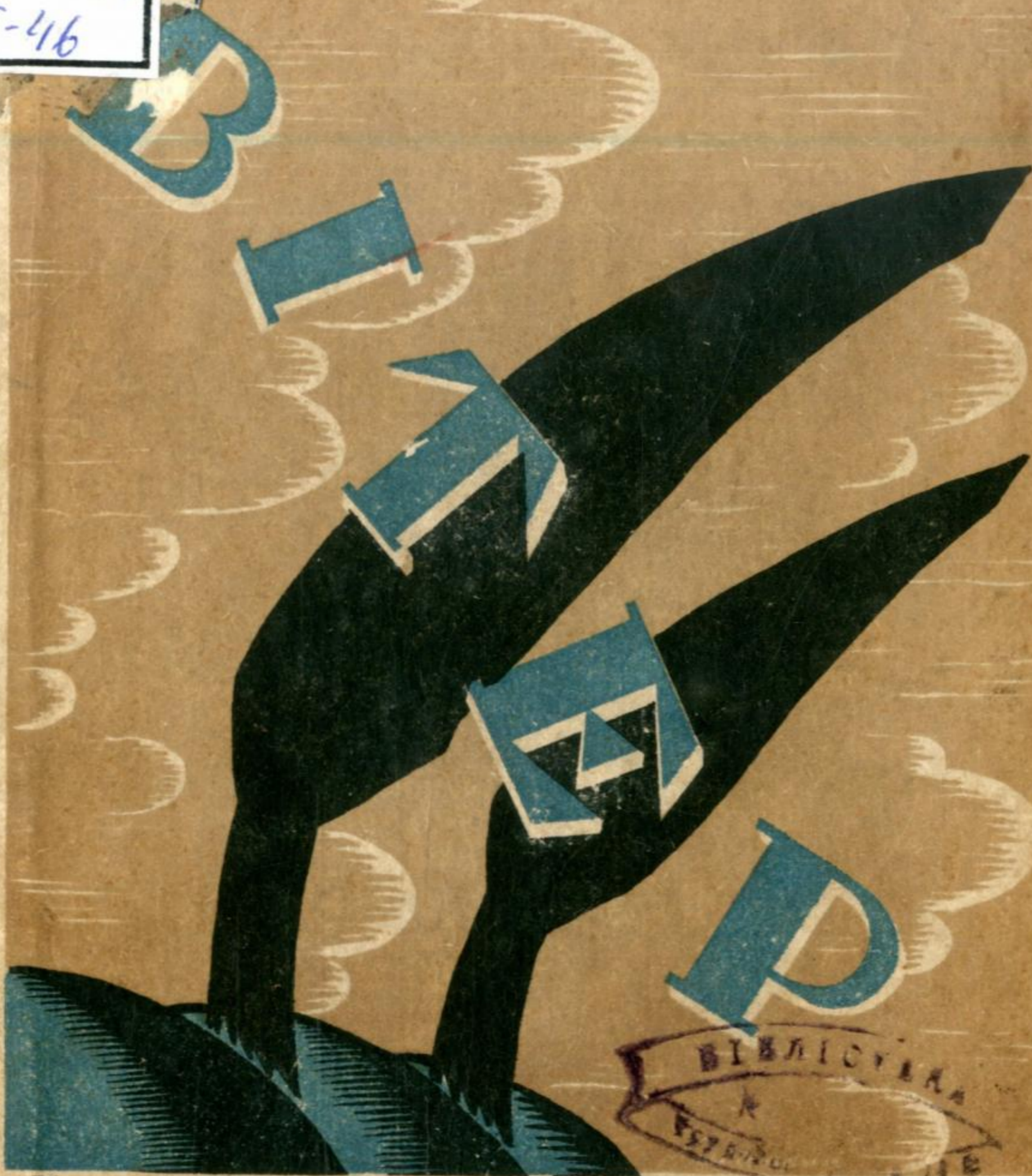

ІСТОРІЯ

Prz 1116/2-4/30
T-46

ВІВЛІОТЕКА
 К
 1927

З УКРАЇНИ

КОРОТКИЙ ПАСПОРТ КНИГИ

+

Шифр КШК(2-4) 746 ІНВ. № 2429913

Автор Тимченко П.

Назва Вітер з України:
Поезії.

Місце, рік видання [Х.], 1924.

Кіл-ть стор. 86 с.

-/- окр. листів _____

-/- ілюстрацій _____

-/- карт _____

-/- схем _____

Том _____ частина _____ вип _____

Конволют _____

Примітка: 24.XI.2003.
Молд -

ром Госиздата РСФСР. Г.иєв, ул. Бо-
ровского № 38.

П. ТИЧИНА

ВІТЛЕР
З
УКРАЇНИ

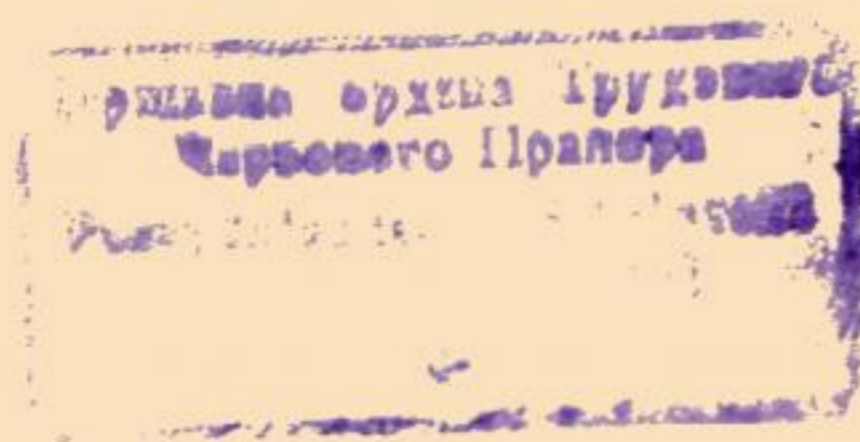

«ЧЕРВОНИЙ ШЛЯХ»

1924

[891.79]

Д. У. Д. Харків, № 8589.
Зам. № 3789. Т. 5150.
Горіфя - друкарня
„Книгоспілки“
Харків, Нетеч. наб., 14.

ВІТЕР з УКРАЇНИ

Нікого так я не люблю,
як вітра вітровіння.

Чортів вітер! Проклятий вітер!

Він замахнеться раз —
рев! свист! кружіння!
і вже в гаю торішній лист —
як чортове насіння...

Або: упнеться в грузлую ріллю,
піддасть вагонам волі —
ух як стремлять вони по рельсах,
аж нагинаються тополі!..

Чортів вітер! Проклятий вітер!

Сидить в Бенґалії Рабіндранат:
нема бунтарства в нас: людина з глини. —
Регоче вітер з України,
вітер з України!

Крізь шкельця Захід мов з-за ґрат:
то похід звіря, звіря чи людини? —
Регоче вітер з України,
вітер з України!

Чортів вітер! Проклятий вітер!

Він корчувату голову з Дніпра:
не ждїть, пани, добра:
даремна гра!

Ах,
нікого так я не люблю,
як вітра вітровіння,
його шляхи, його боління
і землю,
землю свою.

ПЛАЧ ЯРОСЛАВНИ.

Ліді Папарук

Сніг. Сніжок.
На княжий теремок.
День і ніч круг нього ходить,
плаче голосок:

— Ой князю, князьочку,
чи ти за Дунаєм?
чи ти на Дону?
Дай про себе вісточку,
бо умру.

Прислухається княгиня — тільки сніг,
тільки сніг та сніжок,
та за полем та за лісом
голод-голосок:

Батька війна!
Матері 'ма!
Хто пооре, хто засіє? —
А — а!

Ой, яка пустеля.

Тут княгиня знов:
— Послужи ще ти, вітрило,
вітре-чорнобров!

Десь князь одступає
з жменькою княжат, —
одвертай од нього стріли,
посилай назад.

Прислухається княгиня — а вітру нема,
тільки сніг та зима,
та за полем та за лісом
чути голоса:
    Ми тебе одвернем!
    Ми тебе пошлем!
    Будеш ти лежать як князь твій —
    каменем...

Ой, яка пустеля.

— Дніпре, Дніпре сон-дрімайло,
ти нам батько всім.
Встань хоч ти — коли без князя —
царство воскресім.

    Царство тихе, праве,
    мудре на закон:
    щоб одні землі гляділи,
    а другі корон.

Прислухається княгиня — тільки сміх,
тільки труситься сміх,
та шумить, шумить шумище
із-під хат, із-під стріх.

    Мо вернувся князь з походу?
    Мо дружина прийшла? —

Прислухається княгиня — брязк мечей та яса,
та все ближче голоса:
    ми тебе воскреснем!

Ой, яка пустеля.

ПЛАЧ ЯРОСЛАВНИ.

Дивний флот на сонці сяє,
гимном небо потрясає,
грає на крилі.
То вертаються титани
чорної землі.
Із далекої літани,
там, де королі.

Що далекая літана
вбила пана-вкраїтана,
та не вбила тих,
в кого кров тече залізна
в жилах молодих,
в кого пісня сонцебризна
і правдивий сміх.

Що шумить-дзвенить верхами?
Що там трусить порохами
вранці на зорі?
То тікаючи туманять
королі й царі.
То за ними отаманять
скрізь пролетарі.

По-над горами, над степом
розлетілись грізним цепом,
стали в один хор.
Не ховайтесь, хитрі лиски,
випрягнем із нор!
Б'ють згори, метають блиски —
лиш шумить мотор...

Дивний флот на сонці сяє,
гимном небо потрясає,
грає на крилі.
То вертаються титани
чорної землі.
Із далекої літани,
там, де королі.

Їх внизу стрічають Лади.
Ще й останньої безвлади
повна повноліть.
Мов жона — тонка, колисла —
нива хліб зернить.
Аж за море вусом звисла,
звисла і шумить...

Київ—23 р.

НАДХОДИТЬ ЛІТО.

Надходить літо,
чуєш-бо? — надходить лі —
Томліє гай. Ріка струнка.
В садках додолі цвіт, додолі цвіт...
Рясніє небо. Дні вже не такі.
Повніє далина. І за повіткою
малина сивіє віями...
Повніє далина.

На призьбі дід старий —
як сон.
Кошлатить йому брови внук.
Гойдає вітер мак, і мак і явори.
Син
у землю заступа встромив
і йде до хати. Тепло як!
Це десь за тиждень вже й жита
почнуть мов справжні зорювать.

Пережили і війни і біду,
визволили молоду
і поділили. Іще-б останню
доділить — тоді вже й зовсім.
Тиша. Лиш на кутку і дзв'язк і стун.
Проїде вулицею хтось. Тиша.
Це десь за тиждень вже й жита
почнуть мов справжні зорювать.

Електрику сусіднє провело.
Пора-б і нам? Хитає головою дід.
Скрипить за хатою колодязь.
Дзвід
тремтить і труситься, от-от впаде.
Артезіанський буде в нас, не пропадем!
Хитає головою дід.
А над селом — пустун-літан
безжурно крильми креслить план.

Виходить з хати молодая
весела мати: де мій син?
Дитина ручками, дитина ніжками—який!
Напевно буде комсомолець — так?
І от воно вже на руках.
Забуло діда, всіх і все,
і мружить очі й груди ссе...

Надходить літо.

КОЖУМ'ЯКА.

Кожі Микита м'яв —
прийшли к ньому люде,
прийшли в сльозах к ньому люде:
ой, горе, Микито, якби ти знав,
горе якби ти знав!

Король-змій
город оступив —
ну що ти йому скажеш?
Помилую, як крови нап'юся —
ну що ти йому скажеш?

Найшов на Микиту гнів —
голови не підвів,
дванадцять кож під його руками
трись! трись!

Прийшли к ньому вдруге:
і в кожного ніс обрізаний,
і в кожного уші обрізані,
і в кожного губи.
І таке загнусавили щось:
ой, горе, Микито, якби ти знав,
горе якби ти знав!

Найшов на Микиту жаль —
дурнями їх обізвав:
от уже дурні, так дурні
й коли вони переведуться!

Прийшли к ньому втретє:
і кожен перед собою вів:
жінку без голови,
сина без голови,
і так страшно, так смішно ступали ноги —
немов би живі...

Тут Микита зірвавсь —
усі ви безголові!
Ну що з того, що я вам поможу?
Ви тричі приходили і тричі ті-ж сами —
які ви нетями!
Де ' ваші ' багатії?

А! — пролунало — і стало мовчання.
Розширились очі — і стало мовчання.

— Чом в їх уші не обрізано?
— Чом в їх синів не порубано?

А! — розірвалось — і стало мовчання.
Розширились очі — і всі догада —
(лисніла кров із мертвих)...

Поклали мертвих окремо.
Живі стали окремо.
Вдарили на багатія!
Микита на короля!

Аж закипіла земля...

ТРИ СИНИ.

Приїхало до матері да три сини,
три сини воякіі, да не 'днакі.

Що 'дин за бідних,
другий за багатих,
а третьому силу свою нігде діть, —
просто бандіт.

— Ой, мамо! — каже перший кароокий, —
який то світ широкий!

Не тільки в нас з нуждою бій,
не тільки ми тут з горем —
страждають люде і за морем,
бо скрізь проклятий багатій.

— Ой, нене! — каже другий чорногрекий, —
нащо нам думати про світ далекий,
коли в нас од природи все вже є:
і хліб, і вугіль, і голле.

Нехай-же на голлі тім горлом звисне
чуже, нерідне, ненависне.

— Ой, мати! — каже третій низькобровий, —
повиганяй своїх синів із хати,
хай не смішать мене, нехай не сердять.

Кулак здоровий —
оце і воля, і братерство й щастя краю:
чи бідний, чи багатий — я ніколи не питаю.

Блиснула шабля в першого!
Креснула в другого,
ще й в третього клинок...
«Ой, сину, синку мій, синок!»
Лежить бандит готовий.
А два брати знов далі б'ються —
ніяк їх не рознять.

ХОДИТЬ ФАУСТ...

Ходить Фауст по Європі
в смішках, свистах, брехеньках, —
молитовник у руках, —
думає про се, про те,
а назустріч Прометей.

Здрастуй, здрастуй, Прометею!
А! бунтуєш? — ну бунтуй.
Похвалить не похваляю:
ах, повстаннями, бунтаю,
чи вщасливиш бідний люд?

Я на тайнах неба знаюсь,
в філософії кохаюсь,
цифрами перекидаюсь,
фактами смертей, нужди —
ну а ти, а ти, що ти?

Я ношу в душі веригі,
не цураюся релігій,
не бунтую — тільки книги
все пишу, пишу, пишу —
ну а ти, а ти, що ти?

Хочеш світ творить новітній?
А чого-ж ти безробітній?
— А того, що ти не Фауст!
А того, що ти панок!
Як візьму я молоток!

А! бунтуєш? — чую, чую.
Я не Фауст? — так я й знав.
Ну пробач! Ну прощай!
Ходить Фауст по Європі
з молитовником в руках.

ГОЛОД.

Хоч-би світало... — Мамо, хліба!
Підвівся батько: замовчи!
Коло вогню в вагоні збились
і мруть голодні втікачі.

І дим їм очі виїдає.
Мороз проходить аж в кістки.
А за вагоном крик і гомін,
обмін, торгівля і свистки.

В лахмітті, в скорбі, у болячках
зігнулась мати. В щось дитя
укутала, та все: ну спати —
навік заснуло-б ти... Життя!

Прийшли сюди, а голод з нами.
Й нема людей поміж людей.
Ти чув?.. недавно десь тут жінка
зварила двох своїх дітей...

Одскочив батько: божевільна!
Мовчи! мовчи! До чого це? —
Схопилась мати й закричала,
а батько плюнув їй в лице...

ВІДПОВІДЬ ЗЕМЛЯКАМ.

... цей поет не перший вже рік цілує
пантофлю Папи.

З закордонних газет.

Немов той Дант у пеклі,
стою серед бандитів і злочинців,
серед пузатих, ситих і продажніх,
серед дрібних, помстливих, тупоумних,
на купі гною жовчного, що всмоктує, затягує на дно:
співай, поете, з нами в тон!

Стою — мов скеля непорушний.

І кубляться круг мене
в багні, в болоті мов гадюки,
клубком сплітаються і падають,
і твань їм рота заливає...
І вони
мов п'яні щось белькочуть,
руки до мене простягають і за одержу шарпають.
О, будьте прокляті ви всі — я вас не знаю!
Не доторкайтеся, не вийте!

Болото власне — ви казали —
от двері до раю,
а нишком думали: нехай,
лиш дайте підрости,
ми ще покажем, хто ми є.
Підуть поети з нами і народи.
Не буде чвар, не буде зла,
коли замість кривавих стягів
усі побачать над собою
свого-ж таки дзьобатого орла...
Пішли. Загрузли. Розгубились.
В погромах захлинулись. Упились...
О, будьте прокляті ви ще раз!
Душі моєї не купить вам
ані лавровими вінками,
ні золотом, ні хлібом, ні орлом.

Стою — мов скеля непорушний.

ЗА ВСІХ СКАЖУ...

За всіх скажу, за всіх переболію,
я кожен час на звіт іду, на суд.
Глибинами не втану, не змілію,
верхівлями розкрилено росту.

Ніколи так душа ще не мужала!
Ніколи так ще дух не безумів!
О, дух ясний — без яду і без жала
давно ти снів? — а вже сучасний дій

всього мене обняв, здавив, напружив,
і я встаю, нову вдихаю міць.
Не мрію, ні, повіки я розмружив
іронія і гордість на лиці,
іронія...

Товариство, яке мені діло,
чи я перший поет чи останній?
Надівайте корони і йдіть,
отверзайте уста...

Товариство, яке мені діло,
чи я пізній предтеча чи ранній?
Удавайте пророків і йдіть
отверзайте уста...

Там за мною, за мною, за мною,
я не знаю там скільки іде!
Перед мене твердою ходою
наступаючий день.

Там за мною, за мною, за мною
і від плуга й від трудних станків.
Перед мене щасливеє море,
море голів...

Ну куди-ж я піду після цього,
ну куди-ж я оглянусь на вас,
коли сонце пронизує розум,
сонце уста?

Я дійшов свого зросту і сили,
я побачив ясне в далені.
Товариство, яке мені діло,
чи я перший чи ні?

НЕНАВИСТИ МОЄЇ СИЛО...

Ненависти моєї сило,
любови глибино,
як тяжко вас носить у серці,
як тяжко мені знов.

Ізнов, ізнов спливає піня
на поверховостях часу...
Кому свою я чисту душу,
до кого душу понесу?

Та-ж сама тупість, фарисейство,
лихварство, підступ і брехня.
І тільки меншість не загасла,
своїх прапорів не міня.

І тільки меншість певна цілі,
як скрізь, у всі часи, віки.
О люде, люде, свою душу
не замикайте на замки!

О люде, душі паперові,
чи розпалю вас, розгорю?
Коли я вашу порожнечу
вогнем переборю?

Я-б не кричав так, я-б не кликав —
неможна крику втамувать.
Бо головного в нас титана
уже нема, нема...

ВЕЛИКИМ БРЕХУНАМ.

(Відповідь де-кому).

— О, як гармонію, гармонію ми любим!
Ми хочем бачить світ прозорим, а не грубим.
Життя для нас лиш згук, лиш сонний, тонний транс,
і робітничий клас, як вічний дисонанс.

Ми бачим спокій там, де боротьба і бурі;
у небутті - красу, і правду в каламбурі.
І брязкаєм в серця і плачемо над тим,
що все це тля і тлін, дурної крові дим.

Та як-же нам зламати тиранно-тюрмні ґрати,
коли співці у нас все євнухи, кастрати?
«І ланцюги є знак. І ґрати є акорд.
І сяйво від осла. І мир од львиних морд»...

Гармонія живе не тільки там, де блики.
Гармонія і там, де Брехуни Великі.
Лиш брехуни умруть, а правда з віка в вік,
стіче в один акорд, де згук є робітник.

ПЕРЕД ПАМ'ЯТНИКОМ ПУШКИНУ В ОДЕСІ.

Здоров будь, Пушкин мій, землі орган могучий!
І ти, морська глибінь, і ви, одеські тучі!
Я тут у вас в гостях, і всім я вам радий.
Не гнівайтесь за сміх: іще-ж я молодий.

Залузаний бульвар Бульчить калюжна плавань.
І Пушкин на стовпу—пливе у грязь, як в гавань.
Куди-ж ти, підожди!—не хоче говорить.
Внизу сирени рев і море бурунить.

То-ж вдячнії сини невдячної Росії
поставили його... плечима до стихії.
Стій боком до людей, до многошумних площ;
господь стихи простить і епіграмний дощ...

Ах, море і поет! Та хто-ж вас не боїться!
Свободи чорний гнів. І блиск, і гарт, і криця.
Поетом будь добро: помреш—то од свобод
все боком ставлять нас, щоб не впізнав народ.

ОСІНЬ ТАКА МИЛА...

Осінь така мила,
осінь
славна.

Осінь матусі їсти несе:

Борщик у горщику,
кашка у жменці,
скибка у пазусі,
грушки в хвартушку.

Осінь така мила,
осінь
славна.

Прийде, поставить: мамо спите?

Підведуться мати:
це ти, моя доню?
— Я ішла все лісом,
дуб мене за хустку,
він хотів догнати,
борщик однять!

Осінь така мила,
осінь
славна:

— Мамо, мамусю, чом не їсте?
Бистро подивились
очі матусі,
зсунулось тіло,
звісилась рука...

Осінь така мила,
осінь
славна:

— Мамо, мамусю, чом не їсте?

... Дівчинка на призьбі:
ціпу—ціпу—ціпу!..
Собака на цепу.
Шумить щось у степу.

Біжить з города мати—
шумить щось у степу.
— Ой, світе мій, це-ж буря!—
шумить щось у степу.

— Ні, мамо, то не буря,
читала я: то флот.
Тремтить від жаху мати,
реве в кошарі скот...

А небо розкружляло
у кілька сот кругів,
а потім повернуло
і шум подаленів.

— шум даленів—

МИ КАЖЕМО...

Ми кажемо: сходить сонце!

А це:

Уранці

маленька дівчинка, червона шапочка --
встає, встає...

Умилась там чи ні—
корзинку—і в ліс голубий!

А в лісі душно!..

На дощ

хмари як собаки:

то за вухом почешуться,
ато зубами клац! клац!

У лісі душно, а тут ще й вовк (місяць):
куди це в путь?

— А з сходу аж на спадень,
бо й там мої живуть,
червоношапочки ждуть не дождуться.

— А може б я тебе ззів?—Іззіж.

Червона шапочка за ніж!

Вцілила вовку в лису головку,
а сама скорій туди,
де ждуть її, ждуть не дождуться.

Ми кажемо: заходить сонце.

В Е С Н А.

(З Баратинського).

Весна, весна! Яка блакить,
який кругом прозор!
Садками ходить брунькоцвіт,
а в небі—злотозор.

Весна, весна! Який там гон
на крилах вітерка?—
то в вишині біжить, зника
хмар-хмарова ріка.

Шумлять згори шум-пінярі;
ріка своїм хребтом
несе торжественно вперед
веселий, скреслий лом.

Ще синій ліс не взеленів,
але квіток проріст
уже підняв і розрізнув
торішній злеглий лист.

А там в високій глибині,
де тоне тень ясна,
перловий жайворон тоніть:
хмар-хмарова весна!

LA BELLA FORNARINA.

Гуляв над Тибром Рафаель
в вечірній час в іюні.

— се сум се сон, лелію льо,
льоліюні я, льоліюні—

Забилосьь серце. Слухатъ став:
о, як вона співає!

— чи лю чи ні, ламає руч,
а він затоном чале—

Все ближче пісня. З-за дерев
пурхнула голубина.

О хто ти, дівчино, скажи!
(несміло): Форнаріна.

І взяв за руку Рафаель,
не мовила ні тона.

Заплакала. А він обняв:
Мадона!

ХМАРИ КРУГОМ ОБЛЯГЛИ...

Гекзаметр.

Хмари кругом облягли—і поле у тінь уступило.
Птаство веселе примовкло. Затихнули, зщулились трави.
Тільки берези смутились. За ними вербиці хитнулись.
Винирнув вітер з діброви й курними шляхами понісся,
наче той кінь, що зірвався й тіка від пожежі.
Вже він далеко забіг, а йому, вороному, здається:
велит жене-здоганяє, гриви огню розпустивши.
Так той вітер шалений, вістун громогніву і зливи,
десь аж в байраки забіг і знесилений впав там на землю.
Слідом за ним із діброви дрібночервонеє листя
кинулось, вихром заграло, мішаючись наче у танці.
Кружляння те довго носилось, з тишею гралося плавко—
вгору, все вгору аж поки не бризнули краплі важкії
і шум не почав наближатись. Різнуло по хмарах і
згасло!

Тут щирозлотне мигтіння пішло коливатись додолу—
вниз та униз осідало, мішаючись наче у танці.
І, обкрутившись в-останнє, з них кожне лягало на
землю,
кожне на місці своєму, немов-би на сон віковичний.
Бліснуло вдруге—регит із грудей десь гряхнув у горах!
Тріснуло, струхло і стихло... Лиш шум все шумів
рясношумний,
шум, що його все-б і слухав. Свіжо стало, так ясно...

ПОВСТАНЦІ.

Уривок.

— Ну, переседіли?—гайда! Пора, товариство в дорогу!
Десь уже жде Конецпольський, та й нам то сказати
не сидиться.

Крикнув отаман в діброву: на коні, козацтво, на коні!
Крик його лісом пішов, передався од воза до воза,
приснувши вниз дощоросно, далеко десь громом ско-
тився...

Рушили, вийшли повстанці—аж ліс зашумів на короні!
Гей, що попереду їде, не їде, а соколом лине
свіжообраний отаман на бистрім коні вороному.
Гей, що за ним-же повстанців!—туди і сюди роз-
далися,
лавою сунуть, несуть, оглянутися й краю не видко:
один за одним—все на конях, один за одним ще й
співають.

Тільки далеко обоз по дорозі гадюкою вигнувсь.
Тож піднялася голота за право, за честь а ще й землю.
Стали ляхи по кватирях—нема ні ладу ні проходу.
Буде страждать Україна, аж поки голота не врадить.
Дасть вона чосу ляхам, розкватирить вона їх на той
світ!

Ей трусне, як труснув їх Трясило у Корсуні місті!
Ідуть повстанці, сміються—туди і сюди роздалися,
один за одним—все на конях, один за одним ще й
співають.

Раптом отаман спинився. Далеко над шляхом щось
мріє.

Мріє, росте і хвилює мов мак польовий перед світом.
Браття!—отаман говорить: грозу переседили в лісі;
люльки ховайте—да стрінем грозу ще й у чистому
полі.

Зараз заходьте ви збоку. А ви одійдіть у ту балку.
Ми-ж утаборимось тут. Та обоз нехай ближче під'їде.
Так, як сказав, так і вийшло, а мак все цвіте, наближає,
мак наближає і ширить і тупіт копит розкидає.

Стали. Заслалися димом—і ціляться знов по обозу.
Вистрелив сам тут отаман—і лях на коні захитався.
Гостинця послали всі разом—за ним іще двоє упало.
Ой, як приступлять поляки, як кинуться наче ті звірі—
світу не видно! здається, от-от ізметуть, перекинуть.
Тільки-ж не спали й повстанці, зайшли вони, збоку
забігли,

зараз ударили й ті, що їх балка таїла глибока.
Ну-те держіться, ляхи, забувайте назад всі дороги!
Хмара на хмару пішла, наче й сонця не сходило
з ночі.

Тут вже рушниці замовкли: схопилися сіктись, боро-
тись.

Горлом земля захрипіла, заюшилась, чорно запеклась.
Тільки все крешуть шаблюки та очі по вовчи скре-
гочуть.

Вирветься крик чи іржання та й знову у шумі зіл-
лється.

Звіріння те довго тривало, аж поки усіх не посікли.
Шаблі попадали з рук. Може годі? спинився отаман.

Сходились мовчки, шаблі витирали і дихали важко.
Тихо покотом лежало кругом многоцвітнеє поле.
Годі! Здається, як слід вже. Поклали на спочив без-
славний
панство прокляте. Не встане. Не прийде. Своїх похо-
вайте.

Так, як сказав він, то так і зробили. Високу могилу
в полі насипали, в ній-же навіки братів поховали.
Рушили, вийшли повстанці—далеко могила видніє.
Вечір над нею неvtішний, китайка над вечером свіжа.

КЛЕОН і ДІОДОТ.

Рух і тривога в Атенах, атенці зійшлися на раду.
Буде-ж знать Мітілена! Згадає вона саможестивність!
Зрадити нас в таку хвилю, коли наше військо в поході...
Голови втяти і все тут, ще будемо з ними балакати?
Цитайте, м'ужі, не треба: пора нам урадити раду.
Онде ідуть вже стратеги, за ними й посли мітіленські.

Гамір атенці зчинили, неначе готовили бурю,
мов на розор узялися, або-ж у похід виражались,—
довго кляли, наступали, на два табори поділившись.
Вийшов тут син Клеенетів Клеон, всім відомий нахаба,
він-же стояв на минулій громаді за смертну кару.
Гамір атенці зменшили, а скоро і зовсім затихли.

Кинувши оком навколо, так він почав говорити:
«Кілька разів я казав, а сьогодні скажу ще й удруге:
демократична держава не здатна у нас панувати.
Якось не вміє гнущечку надіти на інші народи.
В цім переконаний я. До чого дожили ми? Атенці,
присуд вчорашній забули? Чи нам мітіленянам вірить?
Знов я нагадую: влада повинна в нас бути тиранія
Тільки попустим—союзники слухатись нас перестануть;

встануть на нас тоді й інші за прикладом цих
мітіленян.

Краще нехай уже гірші закони, але щоб незмінні,
краще нехай неосвіченість, ніж ота вченість без-
вольна!

Що ті закони прекрасні, коли їх виконувать смішно!
Нам тут рішать-перерішувать? Будьмо, атенці, про-
стіші:

зрадили нас мітіленяне, тяжку образу нанесли,—
що-ж покараємо їх, чи сльозу добродійную пустим?
Раджу вам довго не думать. Більш не скажу ані слова».

Тільки зійшов він униз, сколихнулось кругом як на
хвилях.

Гомін пробіг мов той вітер і раптом зірвалось зусюди.
Гамір атенці зчинили, на два табори поділившись.
Довго кляли, наступали, аж поки не вийшов промо-
вець.

Це Діодот, син Євкратів, що був і раніш проти кари.
Гамір атенці зменшили, а скоро і зовсім затихли.

Кинувши оком навколо, так він почав говорити:
«Виступив я не для того, щоб тут заперечить Клеону,
виступив я не для того, щоб з вами судить мітіленян,—
справа іде не про злочин, лише про розважливість
нашу.

Нащо роз'ятрювать збори і присуд поспішний вино-
сить?

Вас засліпило сучасне, а я звик дивитись в майбутнє.
Чі зменшіться повстань, як скараєм оце мітіленян?
Люде до всього звикають, привикнуть вони і до
смерти.

Це тим більше привикнуть, коли їх нужда підганяє.
Що-ж ми—придумаєм кару ще більш жорстоку, як
смертна?

Ніби суворість законів це все, на що здатна держава?
Ні, не суворість закон нам, а наша мудрість, атенці!
Нащо визискувать тих, що до нас приєднались як
рівні?

Зараз в сусідніх державах одна тільки партія в силі демократична це партія, з нами-ж вона у контакті. Знищити всіх мітіленян? Накликать ненависть на себе?

Раджу про це вам подумать. Більш не скажу ані слова».

Тільки зійшов він униз – сколихнулось кругом як на хвилях.

Гомін пробіг мов той вітер і раптом зірвалось зусюди. Гамір атенці зчинили, на два табори поділившись. Цитьте, мужі, не треба: пора розпочать голосовку. Цитьте!—гукнули й стратеги, і зблідли послы мітіленські.

Так переливами море ще довго по бурі одходить. Довго кругом колихає і блідне, й за серце береться... Гамір атенці зменшили, а скоро і зовсім затихли. Більшість пішла проти кари. Радість була Діодоту.

З МОГО ЩОДЕННИКА.

Ой хмари, хмари з німецької землі! Це-ж ви зробили славу: Дніпрові булаву дали. Дніпро вертів її сюди-туди і довго любувався. Так-от коли труснем гетьманством! Чудовий сон здійснився! – Сміявся робітник одразу, а потім засмутивсь...

Зробили трон, молебня 'дправили і все такеє. Дніпро, звичайно, гопака. Сто сот собак німецьких і стільки-ж з Дону в еполетах обсіло трон і загарчало на народ. І общеруськії ідеї запахли наче мощі. Терпів спочатку люд, а потім...

Ой хмари, хмари з німецької землі...

18 р.

З МОГО ЩОДЕННИКА.

II.

«Дніпро-бандит». У цьому—все. І гніт чужинців, і ненависть, і власна кволість, і одчай.

Май, як не май. Не виспалось літо, а тут уже осінь.

І як се так: народові, що поржавілі пута зняв, прикинулася іржа, немов болячка? І як се так: великий дух—на людях розмінювався і здрібнів? Чи не Сибіру дух над нами? Чи не царські гробниці докинули оком? А! З Біломорря чую Соловецький ладан? В ньому змішались дзвони й матюки, і розбишацтво, і свобода. А Іван Четвертий Грізний, проткнувши псу смердящому жезлом залізним ногу,—Стоїть,—І слухає,—Перебірає чотки...

19 р. Деникинщина.

З МОГО ЩОДЕННИКА.

III.

Озеро синіми слізьми сходить. Над ним небо: не плач!—каже, а само ридань спинить не може: хмара за хмарою душу розриває. Хмара за хмарою.

По б́ерезі—гуси. Мов сніг. Гуси-сніжне лопотіння—кажу я, — чого ви вітра на вгамуєте?.. Сад стоїть внизу і пісню осени розучує. Підбіжить вітер до оріхів—оріхи ноти ронять пожовклі, співати забули; шугне до акацій--акації вже надто поспішають. Бур'ян кричить: а я? а я? Та вітер розгнівався: усі співати ви негодні! І вже він за селом, за Листопадовим, і млини йому останню фразу—крúга! круга! Бур'ян услід: голубчику, а я?

Озеро синіми слізьми сходить. І тільки часом супротивна хвиля немов піском його посипле. Рудим?—По голубому...

Гуси по березі.

З капелою Стеценка по Україні.
20 р.

ЖИВЕМ КОМУНОЮ.

1

Живем комуною, працюєм. Поміж горами монастир.
Навколо ліс, а перед нами сам Дніпро. Чудний якийсь
—ізразу й не впізнаєш. Усе він спить, усе він думає,
ніяк не перемріє. Живем комуною, працюєм.

Як тільки світ—із заступами йдемо на монастирське.
Ченці минають мовчки нас і довго хрестяться й
плюють направо і наліво. Крикучий гонг покличе до
сніданку. Назустріч сонце гимн свій лє... Сміємся,
вірим і горим! Лише Дніпро—ще більше похмурніє.
Усе він думає, ніяк не перемріє.

ЖИВЕМ КОМУНОЮ.

II.

На капусті жовті метелики, а на Дніпрі—білі.

Вітрила груди пнуть, до сонця весла грають, стежки світають за човнами—і тільки пісня по воді: «ой гиля, гиля, гусоньки, на став».

На капусті жовті метелики, а на Дніпрі—білі.

В човнах все ліс, ліс, що рубаний, що цілий. Голодне місто проковтне і все таки обмерзне. Тоді: хоч дайте-ж ви робітникові! Сміються: всім дамо! Ось ми на зиму в отамани, то може й зовсім вас доб'єм.

Ой гиля, гиля, гусоньки, на став.

ЖИВЕМ КОМУНОЮ.

III.

Вночі фаланги сняться господарства. А вдень трапляється й на кров. Село підбурено—прийшлося боронитись. До крові звикли ми давно, хоч не возводим її в канон. Вночі фаланги сняться господарства.

Поранений: «Ви одняли у нас той спокій, якого ввік не вернеш. Ви бога скинули і зрабували землю—прокляті будьте ви!»

Взяли його, догледіли, читать навчили і писать, розкрили перед ним завісу і от тепер він наш. Працює в полі з нами він, в театрі духом спіє, і знає, що не у кожного червона кров. До крові звикли ми давно, хоч не возводим її в канон.

ЖИВЕМ КОМУНОЮ.

IV.

Іще в нас музики не досить. І серце в кожного глухе. Ще кожен має жінку і назива її своєю. І діти одійти од матерів не хочуть. О, знаєм, знаємо, як трудно ухопить тропи! Хай незлобиві християне гріхи покутують в печерах,—ми робим те, що робим, і світ новий—він буде наш! Хай «брат»-хижак на все-народне зазіхає, нехай підбурює міста і манить села за собою—ми робим те, що робим, і світ новий—він буде наш! О, знаєм, знаємо, як трудно ухопить тропи! Коли вже на тропу ти вийдеш, Україно? І ти, мій Дніпре інваліде, чи ти коли прокинешся упертий?

ЖИВЕМ КОМУНОЮ.

v.

Посівів, Дніпре мій. Широкий—змеженів. О, де-ж твій дух? Де запал твій і сила? Обклався лисинами з берегів: потечу, побіжу по гладенькому дну, дивні царства знайду. Хочеш мира й спокою? Під чиєю рукою? Посивів, Дніпре мій. Широкий—змеженів.

По-над тобою хмари—армії хмар! Шалений вітер шаблями розмахує, кричить: хто не з нами—зарубаю! розсічу! А ти: до порогів тічу. Хочеш мира й спокою? Під чиєю рукою? А море жде, а море виглядає. Усіх. усіх, усіх...

ЖИВЕМ КОМУНОЮ.

VI

Хочеш, Дніпре, я прочитаю тобі? Колись клекотіла
Вкраїна!.. Од краю до краю з Дністра до Дунаю, туди
аж до моря й коло Стародуба—схопилась голота до
панського чуба. (Червоне. сонце. в безкраїх. степах...)
Хочеш, Дніпре, я прочитаю тобі?

І кидалась шляхта до пап, королів і панство дер-
жаву собі будувало. Ой, скільки там встало! Ой,
скільки лягло... Колись клекотіла Вкраїна. Дніпро
усміхнувся: читай—не читай...

Червоне. сонце. в безкраїх. степах.

ЖИВЕМ КОМУНОЮ.

vii.

Дихнуло з півночі і з півдня, з заходу і сходу. Куди тікати? Де сховатися од вітру? Знялись стовпи піску, жгутами замигтіли з кручі... Дніпре! бурі неминучі!—Мов той ведмідь встає—одною лапою на беріг хлюп! другою під водою...

Вставай, старий, вставай, давно вже встали Рейн і Волга і Дністер. Дихнуло з півночі і з півдня, з заходу і сходу. Ану-ж за руки всі, гей—гей!

Знялись стовпи піску, жгутами замигтіли з кручі...

ЖИВЕМ КОМУНОЮ.

VIII.

Вигулюється там, а тут іще запнуто. Блисне,—
упустить на чугунне і довго ковзається і гуде. (Дощ іде...)

Коли-б іще, коли-б частіше! Хай пройде бурею
весь край!—Вигулюється там, а тут іще запнуто.

Діди витрушували з люльки, а ми згрібаєм в піра-
міди.—Дмухни, потужній, рознеси, розвій, щоб не
зібрали і довіку! Блисне,—покотить на чугунне і
довго ковзається і гуде.

Дощ іде...

ЖИВЕМ КОМУНОЮ.

ІХ.

А иноді—немов джентльмен. Сам синій весь, у білих берегах-панчохах.—«Я на конгрес, я на конгрес». І удає, що він біжить, і вірить, що він робить, заклопотаний. Сам синій весь, у білих берегах-панчохах.

О, згляньсь на нас!—кричать йому об'апол ниви.—Пошли тумани нам, бо хмари все над панськими лісами.—«Я на конгрес, я на конгрес»—недбало кида їм Дніпро,—я всіх вас боронитиму, лиш дайте мені спокій».

І враз ' назад він повертає. Збиває піню і лягає, як і віки лежав.

А иноді він як джентльмен.

ЖИВЕМ КОМУНОЮ.

х.

Живем комуною, працюєм. Навколо ліс, самотні села, і люде дикі, мов шипшина. Ах, скільки радости, коли ти любиш землю, коли гармонії шукаєш у житті! То-ж кожен з нас будує людськості престол, і кожен як апостол. Ах, скільки радости, коли ти любиш землю. Нема у ній ні янголів, ні бога, ані семи небес. А є лиш гордість і горіння, сукупна праця і хвала.

Ну що-ж з того, що всесвіт кров залляла? Майбутні встануть покоління—єднання тіл і душ.

Ми робим те, що робим, і світ новий — він буде наш!

20 р. Межигір'я.

В КОСМИЧНОМУ ОРКЕСТРІ.

I.

Благословенні:

матерія і просторінь, число і міра!
Благословенні кольори, і тембри, і огонь,
огонь, тональність всього світу,
огонь і рух, огонь і рух!

Дух, що пройняв єси все,
хто ти єсть?

Чи звать тебе спокоєм? вітром?
сліпою силою машин?
Чи слухом атомів, ігрою порошин?

Ти перед всім світом руки звів немов перед пюпітром,
тло —
пропелерами загуло,
хаос у танці завертіло
і десь тромбонами в бездонних коридорах оддало...

Тьми-тем тіл, часток неспаяних самотно забреніло:
скоріш, скоріш,
одне з одним,
орбітно-плавко упадім
скоріш!

Мільйони сонцевих систем
вібрують, рвуть і гоготять!
Комети ржуть і баско мчаться,
і океани над океанами шумлять.

Тьми-тем тіл, часток неспаяних
спіралять вниз, убік, у стелі...

Огні! огні!

І плачуть, і співають промені у далені
немов віолончелі.

Дух, що пройняв еси все,
хто ти єсть?

В КОСМИЧНОМУ ОРКЕСТРІ.

II.

Я дух, дух вічності, матерії, я мускули передосвітні.
Я часу дух, дух міри і простору, дух числа.
Біжать річки аеролітні
од одного мого весла...

Я дух-рушій, я танк-такт, автомобілів хори,
моторами двигтять мій двір-гараж.
І я так легко, мов дітей на пляж,
веду титанів у простори.

Поверх над поверхом на воді,
розміщаю системи,
вкладаю думи молоді,
даю їм теми.

І от уже летять,
через потоки плинуть.
Аж поки не потонуть—
не встану, не піду.

Летіть, летіть, до сонць керуйте,
керуйте в круглий дах!
Скликайте всіх і федеруйте,
розносьте гасла по світах!

Не надавайте значіння Сатурновим вінцям,
доволі жить для себе, черство!
Усім планетам, всім сонцям
свобода, рівність і братерство!

І от уже летять,
через потоки плинуть.
Аж поки не потонуть —
не встану, не піду.

я дух, дух вічності, матерії, я мускули передосвітні.
Я часу дух, дух міри і простору, дух числа.
Біжать річки аеролітні
од одного мого весла...

В КОСМИЧНОМУ ОРКЕСТРІ.

III.

В космічному оркестрі
підвладно все одній руці.
Немає меж... і де кінці,
що ставили-б сонцям семестри
у голубому молоці?

Пливе етер, струмує вітер,
джерела б'ють нових поем,
встають сузір'я в формі літер
з навколо сяючим огнем.

І що там час? і що там вік?
і що поняття «вдень», «уранці»?
Червоний крик, кривавий крик,
червоних сонць протуберанці!

Нема там смутку, суму-гніту,
чужий системам еґоїзм.
Там кожен зна свою орбіту,
закон, закон-соціалізм.

Там кожен зна свої одміни:
сопутник—друг—товариш—брат.
І кожен світ аеростат
іде назустріч що-хвилини.

Один впаде,—другий искриться,
і то без краю й без кінця...
І ні планети, ні сонця
не мають права зупинитися.

В космічному оркестрі
підвладно все одній руці.
Немає меж... і де кінці,
що ставили-б сонцям семестри
у голубому молоці?

В КОСМИЧНОМУ ОРКЕСТРІ.

IV.

Що наші сльози і зойки і крики?
Що всі драми землі в трагедії Космоса?
Вічно юний, первісний і дикий,
творець, на власнім творі розіп'ятий.—
це він на незглибній глибині шаліє й казиться без
берегів!

Легені його бурі видихають!
Серце обняло-б найменший атом!
А мозок думку динамітно рве!
Безумний корабель, нагрудений вітрилами,
якор, що в пісні над безоднями заякорить не може—
це він прометейно в майбутнє ридає
і не вертається ніколи.
Ринуть сльози,
води океана ринуть і розбиваються об вічність.
Бризки одскакують, сиплються!
Бризки мов іскри з під кресева!
Бризки далеким світам!
Скажіть: що сонць системи, як не бризки?
Скажіть: що земля, як не крапка?

І вся людськість хіба не єсть інфузорії
(пожирай, пожирай себе в краплі води)?
Під парасолькою власної атмосфери,
під хмарами дурману і брехні
земля плекає душі парасольні,
які ніколи не розберуться в мапі Космоса.
Мозок їх ледве ворухить віками угноєну грядку.
Століття чергової омани злегка притрусять канаву
забобонів,
а там ізнову віпари й туман,
а там ізнову війни і тюрма.
І нечислимі панахиди під дахом парасольки – мов
над болотом комарі.
О людськість! О гордість скрупульозна!
Чи ти коли дивилася в вічності телескоп?

В КОСМИЧНОМУ ОРКЕСТРІ.

v.

На берегах вічності ходить сонце,
ходить сонце в шлеях.
Натягне віз —
і всі планети в екстаз!
Не кисніть, люде, по-під тинню,
не плачте од дрібних образ.
На берегах вічності ходить сонце,
ходить сонце в шлеях.

Люде, любіть землю!
Поети, у космос ведіть!
Як на планетах барикади —
всесвіту болить.
На берегах вічності ходить сонце,
ходить сонце в шлеях.

Од сонця кожна планета вагітна.
Планета планеті рівна, привітна —
од сонця.
Орбіта кожної і льот по її силі

(гаснуть інертні, тухнуть безсилі)—
угору—вниз, угору—вниз!
І оддаються луни,
і всі системи, мов комуни,
що узяли кос-федерації девіз—
угору—вниз...

Люде, любіть землю!
Поети, у космос ведіть!
А в космос шлях—
жить!
На берегах вічності ходить сонце,
ходить сонце в шляях.

В КОСМИЧНОМУ ОРКЕСТРІ.

VI.

Мов пущене ядро з гармати
земля круг сонця творить цикль.
Тюпцем круг неї лисий місяць,—
беззубо дивиться в монокль.

О, скільки на землі беззубих,
бояться сонця і води!..
Роди нам, земле, юних серцем,
о земле, велетнів роди!

Народи йдуть, червоно мають:
свободі путь! свободі путь!
І кров'ю землю напаяють
і знов у землю тліть ідуть.

Але на зміну їм—у муці
другі встають під дзенькіт куль,
що движуть сили революцій
в новий октябрь, новий іюль.

Вставай, хто серцем кучерявий!
Нова республіко, гряди!
Хлюпни нам, море, свіжі лави!
О, земле, велетнів роди!

Мов пущене ядро з гармати
земля круг сонця творить цикль.
Тюпцем круг неї лисий місяць,—
беззубо дивиться в монокль.

Дивись, дивись: нема поради,
нема тепер шляху до мас.
Цвіли колись твої декади,
поки ти жалко не погас.

Горить же всі, хто кучерявий!
Нова республіко, гряди!
Хлюпни нам, море, свіжі лави!
О, земле, велетнів роди!

ВУЛИЦЯ КУЗНЕЧНА.

Захід I.

Іду вперед.
Там десь—за мною захід.
Сухотно-жовту голівешку на села кинув—
жде...
І чад, і дим,
І гайвороння по-над кладóвищем...
Іду вперед.
Туди, де рельси паралеляться без краю,
де присмерк сонний гасне, гусне.
І павутиниться останній погляд вечора на вікнах
одсвічених, на баштах, на церквах.
Більма сизих калюж
тополь верхи червоні одбивають
і в жмурах щуляться од вітру.
А вітер пил несе, афішами метляє і на базарах
вивіски трясє, мов обивателя бандіт...
Місто—от-от засне, замре, навіки заніміє—
без хліба, без води, без ласки дружньої.
Повезли труп.
Взяли торбинки тротури й розійшлись.

І враз передо мною
похмурим блиском ожило.
Вкипіла кров і на баркани бризнув мозок.
І тінь моя, мов тінь титана,
лягла вздовж улиці кудись...
І стало страшно, як на пожарищі!
Проклятий! Це ти так солодко розцвів,
що в нас лиш трупи, трупи й кров!
Чи не в-останнє граєш?—
Там десь за мною захід...

ВУЛИЦЯ КУЗНЕЧНА.

Захід II.

Ні, не втерплю, оглянусь—
захід як вулканний лан!
Це того, що там Барбюс,
це того, що там Ролан.

Оглянуся—вся земля
океан палахкотінь!
Це того, що там як я
одкидають власну тінь.

Тінь титаниться на схід,
я-ж росту, встаю,
сильним руку подаю
через націю і рід.

Через голови племен
я побачив вас.
О, благословен
час!

ВУЛИЦЯ КУЗНЕЧНА.

Охляло сонце...

Охляло сонце. На будинках
горить гарячий фіолет.
Останній промінь, як стілет,
поранив клен на осінь. Жінка
зніма білизну. Веремію
круг неї вітер закрутив
і запилів у свій мотив
рожеві ноги й повну шию...
Немов в Еладі! Вітер з моря
вітрилить пазуху... Краса!
І раптом спірка: крадеш? з горя?
Вчепились в коси... Погаса
і гоїться, і жухне клен.
В розстріл гуляє дівтора.
І, патріот свого двора,
собака з ними... От і день
скінчивсь. Над містом шум кипить.
У всіх тонах стрункі морози.
Лиш божевільні паровози
когось гукають кожну мить.
Хай буде рух! Душі! Знаття!
Нехай і боротьба звірина!—
Лиш так оновиться людина
і вся матерія життя.

ВУЛИЦЯ КУЗНЕЧНА.

Великдень.

Вертаюсь по Кузнечній. Сонце
ще тільки-тільки. Так: мов тінь
квачем. Тополя червоніша!..
Ще розговляються, ще тиша,
така на всьому лінь!

Льодок. Граки за ніч похрипли,
а все-ж... За ними скрізь цвірінь,
а там десь голуб в гұлких нішах...
Ще розговляються, ще тиша,
така на всьому лінь!

Чого-ж я чую шум?
Чому в мені бадьорість?
Який там флот
з незавойованих висот
шалену розвиває скорість?

І звідки дзвін?
І звідки в грудях спочуття безкрає?
не Воскресіння, не Різдво—
нове новітнє торжество
шумить і наближає.

І як наблизиться, впаде—
то многі з нас посліпнуть.
Такий там світ,
такий там думки літ,—
що многі з нас посліпнуть.

Не те, щоб ми були старі,
а просто: грандіозу
не в силі віри ми понять,
не в силі ще язичества прийнять
таку велику дозу.

Сліпить як очі сонце! Синє
таке зелене небо. День.
Вже день, а ми ще по соборах,
а потім розговляємся по норах
і переспівуєм пісень.

Вже зовсім день!

ВУЛИЦЯ КУЗНЕЧНА.

Перше травня на великдень.

Великодній дощ
тротуаром, шов-
ковая зелена
ярілась з-під землі.

Це Христос воскрес
мертвих воскресі—
тихо туго вітер
кленоклонив день.

Аж тут враз! враз!
врізався оркестр:
не Христос воскрес—
Робітничий Клас.

Аж тут враз! враз!
похід робітни-
чий же червоніший
празник як цей май?

Загремів, заграв,
тупотом пішов-
ковую зелену
кленоклонив день.

ХАРКІВ.

1.

Харків, Харків, де твоє обличчя?
до кого твій клич?
Угруз ти в глейке́ многоріччя,
темний як ніч.

Угруз ти так: між горбами
тупу на 'днім місці, тупу.
І раптом прорвався мостами—
і вже ти в степу!

І вже тебе вітер і віте—
розгони, одгони і гон!..
Ех! чор!тового сина,
отут уже ти невгомний.

Отут уже (як тільки світ блисне) —
та куди той центра крик!—
гудеш, гудеш ще й акордом приснеш—
аж поки прийде робітник.

Гудеш, деш... а як одгаснеш,
то довго ще, довго одгон...
І здається: десь ' там ' Донбасний '
тобі відповідає в тон.

Відповідають з туману заріччя:
сокири і пилки і дзеньк...
Отут твоє, Харків, обличчя,
тут твій центр.

ХАРКІВ.

II.

Котяться вулиці, вицокує в тьмі тротуар.
Сніг-мочар. Березнєвий дощ-мочар.
І тільки вгорі годинник горить над тобою,
над твоєю, над нашою головою.

Котяться вулиці, перебігає провалля трамвай.
Край степовий! Ой та й дикий же край!
І тільки вгорі горить над тобою,
над твоєю, над нашою головою.

Край степовий! Ой да вітер дикий, рвачкий!
Як ударить—телефонні струни рве, крутить в пучки!
І тільки довго шумить над тобою,
над твоєю, над нашою головою.

Ген ярами і злидні і тиф. За кущами кущі...
Хто це під вітриною божевільно скіглить на дощі?—
Обов'язок вісить над тобою,
над твоєю, над нашою головою.

Над твоєю весною такий іще вітер да тьма!
Тут проскочиш—виходу нема.
Там станеш—мов справді в столиці:
дах над дахом аулиться, котяться вулиці...

Котяться вулиці, вицокує в тьмі тротуар.
Сніг-мочар. Березневий дощ-мочар.
І тільки вгорі годинник горить над тобою,
над твоєю, над нашою головою.

Ф У Г А.

Прохожу кладовіщем.
Ще літо за повним столом,
ще день з одкритим коміром,
а щось в природі схлипує.

Колихайтесь, тераси дерев,—
сьогодня такий на вас біль!..

вітер вітер ві
терзає дуба кле
на хмарах хмуре сон
це знов осінній ві

Ще літо за повним столом.
А в листі вже жовч.
Жовтіє.
Спать.
То тут, то там—
по всьому кладовіщу.
Прекрасний сон! Терасами сон!
Лиш де в нім зміст? Мета яка?
Кому там? звідки сниться?
(А-й! Ає!)

Чи може мертвим скрізь лиш мариться?—
і кров?
і боротьба?
Хоч раз почути-б тую мову,
якою вірить потойбіч!
О ні, потойбіч не всвітає.
Лиш відгук.иноді..неясний...долітає—
а-є... а-є...

вітер кликне кла
наклони дуба кле
на хмарах хмуре сон
це знов осінній ві

Дугами горби лягли.
Опукляться могили як поросята,
а над ними
хрести.
В подертих сорочках, в робочих блузах,
не виспавшись, біжать і падають,
і в листі заплутуються як у гудках заводу.
А вслід їм
чорні пам'ятники дзеркально бчать призириливий сміх:
«ще й тут ви заведіться!»

— Так так, ще й тут!
Ми з-під ярма, з тюрми!
Визвольний вітер з на—
ми—

Прислухаюсь:
голос, що вкруг росте,
в собі я ношу.
Живе— давно розпалось на клітини,
клітина— в землю, в зелень, шум.
І той протест, і той огонь, що був у них—
тепер він зелень, шум...

Шуми, шуми, рясне верхівля,
епохо наша вітряна!
Проходь з старого кладовища,
мелодіє моя.

Де не піду—півкруг.
Де не стану—овал.
Пругами хмари оспінилисьь.
Колесом лист по дорозь-
-і весь парус блакитний
душу мою круглу
на веслах у безкінечність—
— мелодіє моя—

Чого-ж ти, серце? Плачеш тлі?
Негодні ми світу,
негодні навіть частки світу вмістити в собі

p (вітер ві)
Чи так же, любе? Інтуїцій ріка
і радіо-ток, мов безумна рука—
роздверять космос! І не буде замка.

pp (вітер кликне кла)
Чи так же, серце?

Так так, зникнуть злидні й злед.
Стихне націй шум,
і межі запланет розсунуться,
і ми свій круг повторимо
у вічнім рості
до безкінечности!..
І все-ж незавжди буде ясно:
зелень... шум...

— Неясно, а правда, неясно?—
ця кров, і старого розгром...
Дряхліючий голос з могили
доніс мені вітер струмком.

Неясно, а правда, неясно?—
І бачу вже другий встає:
збудило мене твоє серце,
чулеє серце твоє.

Ой, брате, гукни кладовище!
Дивись, яка чорна масть!
Ударимо в схід ми з тобою
і захід нам руку подасть.

А там вже й діди на підмогу,
поміщиків сила, жерців...
Ото пожили-б ми іще раз,
як би оце ти нас повів.

Дивлюсь—там знов і знов примари...
З горбка униз лечу, біжу!
А проти мене сонце в'яле,
і вітер стружки вструж і струж...

І вітер стружки і підстружки
у в очі, в душу, в груди, в рот...
Куди женеш ти, божевільний?
Стій! Чорт!

Прислухаюсь:
голос, що вкруг росте,
в собі я ношу.
Живе—давно розпалось на клітини,
клітина—в землю, в зелень, шум.
І той протест, і той огонь, що був у них—
тепер він зелень, шум...

Шуми, шуми, рясне верхівля,
епохо наша вітряна!
Проходь з старого кладовища,
мелодіє моя.

Хмари оспінілись. Вигнулись горби.
А хто кого відсвічує—не знаю, не знаю.
Лиш все те шумить і говорить,
гойдає зелень недоношену і золото і кров,
кро ...
А в шумі тім,
як арфи перебір в оркестрі—
осики тремотінь.
А в шумі тім у прбсвіт десь
берези хвартушок.
І несподівано
птичка...
І все те гойдає, шумить і говорить.

З М І С Т

	СТОР.
Вітер з України	7
Плач Ярославни I	9
„ „ II	11
Надходить літо	13
Кожум'яка	15
Три сини	17
Ходить Фауст по Європі	19
Голод	21
Відповідь землякам	22
За всіх скажу	24
Ненависти моєї сило	26
Великим Брехунам	28
Перед пам'ятником Пушкіну	29
Осінь така мила	30
На хуторі	32
Ми кажемо: сходить сонце	33
Весна (з Баратинського)	34
La bella Fogarina	35
Хмари кругом облягли	36
Повстанці	37
Клеон і Діодот	40
З мого щоденника I	43
„ „ II	44
„ „ III	45
Живем комуною I	46
„ „ II	47
„ „ III	48
„ „ IV	49

Живем комунією V	50
„ „ VI	51
„ „ VII	52
„ „ VIII	53
„ „ IX	54
„ „ X	55
В космічному оркестрі	
I Благословенні	56
II Я дух, дух вічності	58
III В космічному оркестрі	60
IV Що наші сльози	62
V На берегах вічності	64
VI Мов пущене ядро	66
Вулиця Кузнечна: Іду вперед	68
Ні, не втерплю	70
Охляло сонце	71
Великдень	72
1 травня на Великдень	74
Харків I	75
» II	76
Фуга	78

ціна 1 к.

A 455742

0-25к,

КХ

КК
П

133

38